

Estudi sobre les motivacions per a la pràctica de l'escalada en roca

Study about the Motivations for Going Rock Climbing

IVÁN LÓPEZ FERNÁNDEZ
LAURA GARCÍA BRAVO
FRANCISCO JAVIER GARRIDO GONZÁLEZ
 Facultat de Ciències de l'Educació
 Universidad de Málaga (Espanya)

Autor per a la correspondència
Iván López Fernández
ivanl@uma.es

Resum

Aquest article estudia les raons que porten els escaladors en roca a l'aire lliure a practicar aquest esport, analitzant les relacions existents entre aquestes motivacions i el gènere. Per a això es va emprar un qüestionari autoadministrat en una mostra de 146 escaladors (89 homes i 57 dones) de 18 a 54 anys (mitjana = $31,24 \pm 6,96$ anys). Els resultats van posar de manifest que les principals raons elegides pels escaladors eren intrínseques, destacant entre aquestes el contacte amb la natura, la recerca d'aventura, el repte personal i la diversió. Entre els motius menys assenyalats hi trobem la millora de la imatge, la competició i el reconeixement social. Per gènere, les escaladores van elegir en major grau la diversió i la millora de la imatge com a motius per escalar.

Paraules clau: motivació, escalada en roca, gènere, oci

Abstract

Study about the Motivations for Going Rock Climbing

This article reviews the reasons that lead rock outdoor climbers to do this sport, analysing the relationship between these reasons and gender. To do this we used a self-administered questionnaire for a sample of 146 climbers (89 men and 57 women) aged 18 to 54 (mean = 31.24 ± 6.96 years). The results showed that the main reasons chosen by climbers were intrinsic, the most important being contact with nature, the search for adventure, a personal challenge and fun. Among the least mentioned reasons were image enhancement, competition and social recognition. By gender, women climbers were more inclined to chose fun and image enhancement as reasons for climbing.

Keywords: motivation, rock climbing, gender, leisure

Introducció

En les últimes dècades, el creixement que als països desenvolupats han experimentat esports considerats d'alt risc, com l'escalada, ha estat exponencial (García, 2006; Schrader & Wann, 1999; Turner, McClure, & Pirozzo, 2004). I aquest increment es produeix a pesar del risc de lesió o fins i tot de mort que s'atribueix a l'escalada (Llewellyn & Sánchez, 2008; Willig, 2008). El fet que els escaladors assumeixin el risc de manera voluntària, el caràcter essencialment no utilitari de l'escalada i l'absència de recompenses externes manifestes ha portat els investigadors a indagar les raons que mouen els escaladors a practicar aquest esport. Entre les investigacions que han analitzat el que motiva les persones a cercar situacions de risc en entorns esportius podem trobar dues aproxi-

macions que han condicionat, segons Ewert (1994), els estudis sobre la motivació en l'escalada.

La primera aproximació és aquella que tracta de trobar l'explicació en una predisposició de la personalitat d'aquests esportistes, considerant els escaladors com a buscadors de sensacions (Egan & Stelmack, 2003; Goma, 2004). Aquesta característica compartida per la majoria dels escaladors no ens permet entendre la manera en què s'enfronten a una activitat física complexa com és l'escalada i no proporciona una explicació multidimensional de les conductes d'assumpció voluntària de riscos (Trimpop, Kerr, & Kirkady, 1999).

La segona orientació amb què els investigadors s'han acostat a conèixer el que mou les persones a assumir el risc de manera voluntària tracta de trobar explicacions a aquest comportament en la persecució d'objectius que

transcendeixen la recerca del risc. A causa de l'ampli espectre d'objectius potencials, l'aproximació a les situacions de risc des d'aquesta orientació suggereix que els esportistes tenen un gran ventall de raons per participar en l'escalada. En aquesta orientació a l'objectiu que cerca una explicació més holística és on emmarquem la present investigació. Des d'aquesta perspectiva es continua considerant el risc com quelcom inherent a l'escalada, però no sembla la recerca d'aquest risc el que mogui els escaladors a practicar-la, els motius del qual semblen anar més enllà de la recerca de sensacions. Com apunten Jack i Ronan (1998), la recerca de sensacions no té perquè ser sinònim de recerca de riscos i no sembla que tots els que practiquen esports de risc es caracteritzin per l'exposició innecessària al risc o a la impulsivitat, ni que la seva atracció per situacions noves i emocions intenses es tradueixi de manera automàtica en una atracció pel perill (Rossi & Cereatti, 1993).

Ewert (1985) va trobar que els motius més importants per a la pràctica de l'escalada eren el desafiament que implicava l'activitat, l'entorn natural en què es desenvolupava i altres raons relacionades amb la consecució d'un estat de concentració elevada. Aquestes característiques es troben estretament relacionades amb l'estat paratèlic, en el qual la persona cerca nivells d'activació elevats, emocions intenses i està centrada a gaudir del moment. D'acord amb la revisió feta per Kerr (1997), aquest estat és propi de les activitats esportives de risc. En la mateixa línia, Fave, Bassi i Massimini (2003) van arribar a la conclusió que més que la sensació de risc, era l'oportunitat d'experimentar un estat de flux el que realment motivava els escaladors. El concepte de *fluir* ha estat desenvolupat per Csikszentmihalyi (1990), que l'ha definit com un estat en què la persona es troba completament immersa en el que està fent, la consciència d'un mateix desapareix, es perd la noció del temps, s'experimenta una enorme satisfacció i s'optimitzen les habilitats i destreses. L'estat de flux, que no és específic de les activitats de risc, és quelcom tan agradable que l'individu tendirà a repetir les activitats que hi són associades, comproment-se amb la pràctica i cercant situacions que li permetin experimentar novament aquest estat. L'escalada és una font potencial d'aquest tipus d'experiències, com va posar de manifest Csikszentmihalyi (1975) en investigar les raons per les quals practicaven aquest esport un grup d'escaladors nord-americans.

Asçi, Demirhan i Dinç (2007) van comprovar que els escaladors obtenien una puntuació més alta en la motiva-

ció intrínseca i, especialment, en la motivació intrínseca envers l'estimulació que té lloc quan una persona participa en una activitat per tenir experiències agradables. En el context esportiu, aquest tipus de motivació més autodeterminada ha estat relacionada amb una major continuïtat en la pràctica esportiva, emocions positives, un major interès i satisfacció per l'esport i amb l'estat de flux (Moreno, Cervelló, & González-Cutre, 2007; Pelletier et al., 1995). McIntyre (1992) confirma la relació positiva existent entre la motivació intrínseca dels escaladors i el seu nivell de compromís, avaluant aquest últim a partir de la rellevància que la persona atorga a l'activitat. En la mateixa línia, Ewert (1994) va detectar que com més experiència tenien els escaladors, més es desplaçaven els factors motivacionals per un *continuum* de motius relativament mecànics, com aprendre a escalar, a altres més intrínsecs i autotèlics, com el desenvolupament personal. En un altre estudi, aquells escaladors que estaven intrínsecament motivats, és a dir, interessats en l'experiència de l'escalada en si mateixa, més que a aconseguir un resultat concret (per exemple, arribar al cim), eren els que més gaudien de l'activitat i manifestaven haver-se divertit més escalant (Fielding, Pearce, & Hughes, 1992).

Encara que en alguns dels estudis s'han analitzat els resultats en relació amb el gènere dels escaladors, la majoria de les vegades aquests s'han abordat de manera tangencial. Les investigacions sobre motivació en l'escalada que han prestat atenció al gènere s'han limitat a diagnosticar les diferències en el grau de participació i només en comptades ocasions han arribat a analitzar les diferències quant a l'assumpció de riscos (Byrnes, Miller, & Schafer, 1999; Schrader & Wann, 1999) o quant a les raons de pràctica (Papaioannou, Kourtesopoulou, & Konstandakidou, 2005). La dificultat per reclutar dones en esports de risc ha comportat que en moltes investigacions s'hagi treballat amb mostres integrades només per homes (Llewellyn & Sánchez, 2008). El fet que hi hagi més homes que dones reflecteix una llarga història de participació predominantment masculina en l'escalada, a la qual, no obstant això, les dones cada vegada tenen més accés (Little, 2002; Young, 1997). Aquestes investigacions també s'han orientat cap a l'alpinisme i l'escalada d'elit, i quan s'ha optat per estudiar escaladors recreatius, la proporció d'homes i dones s'ha acostat (Fielding et al., 1992).

Aquesta investigació complementa els estudis que, des d'una perspectiva multidimensional, s'aproximen

a analitzar la motivació en escaladors recreatius de tots els nivells, considerant també la influència que pot tenir el gènere en els resultats. La finalitat d'aquest estudi és, per tant, conèixer les raons per les quals els esportistes practiquen escalada en roca a l'aire lliure i analitzar si hi ha diferències en les motivacions per practicar escalada en funció del gènere.

Material i mètodes

Participants

La mostra inicial estava composta per 150 escaladors, però quatre van ser eliminats abans d'iniciar l'anàlisi de dades (tres per ser menors de 18 anys i un per no especificar l'edat), amb la qual cosa la mostra definitiva va estar formada per 146 escaladors adults (de 18 a 54 anys), 89 homes (60,9 %) i 57 dones (39,1 %). Les dades referents a edat, experiència i edat d'inici en funció del gènere es presenten en la *taula 1*.

La major part de la mostra (132 subjectes) s'ha obtingut *in situ*, visitant els escaladors en quatre zones d'escalada de la província de Màlaga, en el sud d'Espanya. Els restants 14 participants s'han reclutat a través d'un club d'escalada. De tots ells es va obtenir el consentiment per participar després d'informar-los de les característiques i objectius de l'estudi.

Mesures

S'ha elaborat un qüestionari prenent com a referència el dissenyat per Ewert (1994), els ítems del qual s'han seleccionat i adaptat seguint les indicacions de García, Ibáñez i Alvira (2000). S'ha fet un esforç de síntesi, eliminant els ítems menys rellevants i presentant una formulació clara i precisa d'aquests.

El qüestionari, que ha estat autoadministrat i de caràcter anònim, registrava dades sociodemogràfiques i presentava als escaladors una llista de 13 possibles raons per participar en l'activitat. Es demanava als participants que assenyalessin aquelles que més es corresponien amb les que ells tenien per escalar, i se'ls permetia seleccionar més d'un motiu.

Anàlisi de dades

A més de l'anàlisi descriptiva, s'ha utilitzat la prova de khi quadrat de Pearson per analitzar el grau de relació entre variables. Totes les anàlisis estadístiques

	Home (n=89)	Dona (n=57)
Edat	32,58 ± 7,08	29,14 ± 6,27
Anys d'experiència	9,41 ± 7,84	5,52 ± 5,78
Edat d'inici	23,38 ± 6,21	23,91 ± 6,12

Taula 1. Edat, anys d'experiència en escalada i edat amb què van començar a escalar en funció del gènere

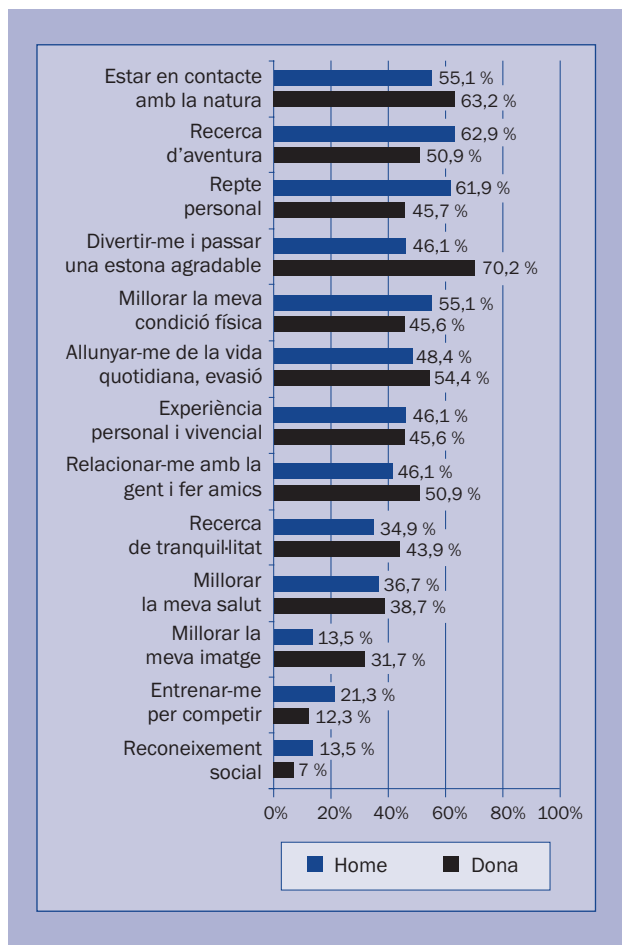

Figura 1. Motius per a la pràctica d'escalada ordenats per freqüència d'elecció

s'han fet utilitzant el programa SPSS 18.0 for Windows (SPSS, Chicago, EUA). La significació estadística es va establir en $p < ,05$.

Resultats

En la *figura 1* es mostren els resultats del qüestionari sobre motius de pràctica de l'escalada. Basant-nos-hi, podem classificar els motius en tres grups. Un

Figura 2. Freqüència d'elecció dels motius per a la pràctica d'escalada diferenciats per gènere

primer grup estaria format per aquelles raons per escalar que han estat adduïdes per més de la meitat dels escaladors: contacte amb la natura, aventura, repte, diversió i condició física encapçalarien la part alta de la classificació, amb una separació entre elles inferior a vuit punts percentuals. En una posició intermèdia trobem un grup de quatre raons que han estat elegides per entre un 35 % i un 45 % d'esportistes: experiència personal, relació social, tranquil·litat i salut. A l'últim, tres raons assenyalades per menys del 21 % dels enquestats: imatge, competició i reconeixement social.

La figura 2 mostra els resultats diferenciats per a escaladors i escaladores. Són significatives les diferències trobades segons el gènere pel que fa a la diversió, ja que el 70,2 % de les dones inclouen l'ítem "divertir-me i passar una estona agradable" entre les motivacions per a la pràctica de l'escalada, enfront de

només el 46,1 % dels homes ($p = ,004$). Seguint amb la variable gènere, el 31,6 % de dones consideren la millora de la imatge entre les seves motivacions per a la pràctica de l'escalada, enfront del 13,5 % dels homes, la qual cosa suposa que les dones assenyalen aquest motiu més del doble de vegades que els homes ($p = 0,008$). S'observen també tendències que no arriben a ser significatives, entre les quals destaquem la pràctica de l'escalada per un repte o desafiament personal, més seleccionada per homes (62,92 %) que per dones (50,9 %).

Discussió i conclusions

Les principals raons assenyalades pels escaladors del nostre estudi coincideixen amb les trobades per Ewert (1985). En les activitats d'aventura com l'escalada en roca a l'aire lliure el contacte amb la natura és un element essencial. Com diuen Ewert i Hollenhorst (1997), els entorns naturals solen implicar una menor disponibilitat d'ajuda externa i, per tant, una major necessitat d'autosuficiència acompanyada d'una major responsabilitat. No obstant això, en altres esports de risc, en els quals el contacte amb el medi natural potser no és tan intens, no apareixen raons relacionades amb la natura, però excepte aquesta excepció, el patró és bastant semblant; és el cas de la investigació feta per Apter i Batler (1996), en la qual els esportistes van elegir el repte personal i la diversió com els principals motius, mentre que, igual que en el nostre estudi, el protagonisme i el reconeixement social ocupaven l'últim lloc. Schrader i Wann (1999) també van descartar la percepció dels altres com a variable predictiva de la participació en activitats esportives de risc. A pesar del desenvolupament de l'escalada esportiva de competició, per a la majoria dels practicants d'escalada en roca a l'aire lliure la competició no és quelcom que els motivi i l'èxit continua sent una experiència privada més que un esdeveniment públic, com ocorre en altres esports (Csikszentmihalyi, 1975). És possible que si la mateixa enquesta s'hagués passat a una població bastant més jove, el resultat hauria estat diferent quant a la competició.

Dilley i Scraton (2010) apunten a l'existència d'una subcultura entre els escaladors que afavoreix la creació d'espais alternatius en què els practicants semblen sentir-se més acceptats en el seu grup d'escalada, dins el qual la confiança és de vital importància, que en altres entorns socials. Aquest fet pot explicar

que el reconeixement social en contextos genèrics figure en últim lloc entre les motivacions assenyalades i que, no obstant això, la recerca de relacions i de fer amics dins la comunitat d'escaladors sigui reconegut com una motivació important per a gairebé la meitat d'escaladors enquestats. Aquest “refugi social” formaria part del desig d'allunyament de la vida quotidiana i d'evasió que també addueixen al voltant de la meitat dels enquestats. Aquest desig el podem enquadrar en el que Elias i Dunning (1992) denominen desrutinització, necessària com a compensació de l'estil de vida urbà. Aquells que cerquen aquest tipus d'activitat en el medi natural tenen com a objectiu comú el desig de fer coses fora d'allò més habitual, a més de pretendre escapar de les grans ciutats, intentant recuperar el contacte amb la natura (Feixa, 1995).

Com assenyala McIntyre (1992), el compromís amb la participació en una activitat de temps lliure a llarg termini difícilment s'aconsegueix si la persona no es diverteix fent aquesta activitat. Igual que en la investigació portada a terme per Papaioannou et al. (2005), la diversió apareix entre les primeres motivacions per a la pràctica de l'escalada. I és que el desenvolupament de les activitats d'aventura no és unidireccional, perquè les preferències dels practicants cada vegada més deixen d'estar uniformades al voltant de la visió ascètica de l'esport-rendiment per cercar al seu lloc fórmules més imprevisibles i basades en un model hedonista, que deixa la competició en un segon pla i realça la transcendència d'experimentar situacions agradables i recreatives associades a la pràctica esportiva (Granero & Baena, 2010). Els practicants d'escalada presenten un perfil psicològic que difereix dels que practiquen altres esports més convencionals, i la diferència principal respecte a altres esportistes, tant d'esports individuals com col·lectius, és la d'estar menys motivats per aconseguir l'èxit esportiu (Feher, Meyers, & Skelly, 1998; Rossi & Cereatti, 1993), la qual cosa pot explicar l'escàs interès en la competició que presenten els escaladors analitzats, que es reflecteix en el penúltim, ja que situa l'entrenament per a la competició entre els motius per practicar l'escalada.

Com passava en l'estudi desenvolupat per Fave et al. (2003), la recerca de situacions i desafiaments que permetin experimentar un estat de flux sembla inspirar l'elecció d'una part dels motius per practicar escalada: la recerca d'aventura, el repte personal, passar una estona agradable, l'evasió o l'experiència personal i vivencial. Els resultats suggereixen que el que mou els escaladors a practicar el seu esport són motius in-

trínsecs, relacionats amb la pròpia activitat, i queden relegades a un segon pla la majoria de motivacions extrínseques. Aquesta prevalença de raons intrínseques entre els escaladors confirma els resultats d'investigacions anteriors (Asçi et al., 2007; Fave et al., 2003; McIntyre, 1992; Zahariadis, Tsorbatzoudis, & Alexandris, 2006). Per als esportistes analitzats, l'escalada és una experiència que és intrínsecament valuosa, que escullen fer per ella mateixa, i en la qual els protagonistes són capaços de divertir-se amb el que estan fent independentment de reforços externs. Quan una persona està intrínsecament motivada participa en l'activitat en absència de recompenses materials o coaccions. Les quatre raons per escalar menys elegides pels escaladors del present estudi han estat, de fet, aquelles més vinculades a incentius externs: reconeixement social, entrenar per competir, millorar la imatge i millorar la salut. Hi ha, no obstant això, una raó extrínseca que ha estat assenyalada per més de la meitat dels escaladors i que ocupa el cinquè lloc en el nostre estudi, que és la millora de la condició física. La presència del desenvolupament de la condició física entre les motivacions principals per escalar ja va ser observada per Papaioannaou et al. (2005), i pot explicar-se si tenim en compte que l'escalada conté elements de risc o perill controlat, en els quals les accions i habilitats dels participants tenen un paper fonamental en el resultat de la pràctica (Ewert, 1994). La transcendència que té la condició física en aquest esport consisteix en la necessitat de mantenir un equilibri entre el desafiament i les pròpies capacitats, i tenir la situació sota control sense córrer un risc extra no desitjat.

Quant a la influència del gènere en els resultats, la major rellevància atorgada per les escaladores a la diversió com a element motivador de la participació en l'escalada sintonitza amb els resultats obtinguts per Papaioannou et al. (2005), però aquests difereixen dels de García (2006) per a la població esportiva en general, ja que en aquest últim estudi els homes emfatitzaven en major grau que les dones l'element lúdic de diversió i passar el temps, si bé aquestes diferències no arribaven a ser significatives. Els resultats suggereixen també que les escaladores presten més atenció a qüestions estètiques. Algunes investigacions han mostrat que el desig de tenir un físic atractiu té més pes entre les dones a l'hora de practicar activitat física (Bond, 2005; Strelan, Mchaffey, & Tiggemann, 2003). Estudis de caràcter més etnogràfic, com els duts a terme per Cronan i Scott (2008) o Dillely i Scraton (2010), ens poden ajudar a

comprendre-ho amb més profunditat. Sembla que la pèrdua de pes pot ser un reclam inicial, però més enllà de la suposada referència al cos femení de les dones, en el cas de les escaladores i triatletes analitzades en les investigacions esmentades, s'insisteix en el fet que aquestes dones estan més preocupades pel que poden fer amb el seu cos que en la seva pròpia imatge, la qual cosa suggereix que l'estètica no seria l'objectiu final, sinó el potencial corporal associat a aquesta imatge. Les diferències en l'assumpció de riscos no semblen justificar aquests resultats, ja que, encara que els escaladors assumeixen generalment més risc que les escaladores i el gènere és un bon predictor del grau de participació en activitats recreatives de risc (Schrader & Wann, 1999), s'observa amb el temps un increment progressiu de l'assumpció de riscos entre les esportistes que, en tot cas, respon més a qüestions ambientals i socials que a biològiques. En efecte, en segmentar la població pel gènere apareixen diferències en els motius que condueixen homes i dones a practicar escalada, que tenen la seva arrel més en elements culturals que en diferències biològiques, això és, que són diferències de gènere en el seu sentit socioantropològic i no de sexe en el seu sentit biològic (Appleby & Fisher, 2005; Byrnes et al., 1999). El fet que no hàgim trobat més diferències significatives entre escaladors en funció del gènere no ha d'estranyar-nos, ja que el perfil psicològic d'escaladors i escaladores és bastant semblat (Feher et al., 1998).

Entre les limitacions d'aquesta investigació destaquem que es tracta d'un estudi transversal i que, com a tal, no permet descobrir les dimensions de la motivació per la pràctica de l'escalada que més contribueixen que els participants es mantinguin fidels a llarg termini en els seus hàbits esportius. La utilització d'un qüestionari més discriminant que possibiliti a cada subjecte ponderar el seu grau d'acord amb determinats motius, o la utilització d'instruments de mesura estandarditzats que, encara que perdin en especificitat, facilitin la comparació amb altres investigacions sobre motivació esportiva, són altres de les propostes a tenir en compte en el futur.

Seria convenient continuar desenvolupant aquesta línia d'investigació complementant aquest tipus d'estudis amb altres de caràcter més qualitatiu que permetin comprendre amb més profunditat les raons de la pràctica de l'escalada. Tenint en compte l'heterogeneïtat del col·lectiu d'escaladors cada vegada més nombrosos, seria convenient analitzar la influència en la motivació d'altres variables com el nivell tècnic, la freqüència de pràctica o l'edat.

Referències

- Appleby, K. M., & Fisher, L. A. (2005). "Female energy at the rock": A feminist exploration of female rock climbers. *Women in Sport and Physical Activity Journal*, 14(2), 10-23.
- Apter, M. J., & Batler, R. (1996). Gratuitous risk: A study of parachuting. A S. Sveback, & M. J. Apter (Eds.), *Stress and health: A reversal theory perspective* (pàg. 119-129). Washington, DC: Taylor & Francis.
- Aşçi, F. H., Demirhan, G., & Dinç, S. C. (2007). Psychological profile of turkish rock climbers: an examination of climbing experience and route difficulty. *Perceptual and Motor Skills*, 104(3), 892-900. doi:10.2466/pms.104.3.892-900
- Bond, K. (2005). Running for their lives: A qualitative analysis of the exercise experience of female recreational runners. *Women in Sport and Physical Activity Journal*, 14(2), 69-82.
- Byrnes, J. P., Miller, D. C., & Schafer, W. D. (1999). Gender differences in risk taking: A meta-analysis. *Psychological Bulletin*, 125(3), 367-383. doi:10.1037/0033-2909.125.3.367
- Cronan, M. K., & Scott, D. (2008). Triathlon and Women's Narratives of Bodies and Sport. *Leisure Sciences*, 30(1), 17-34. doi:10.1080/01490400701544675
- Csikszentmihalyi, M. (1975). *Beyond boredom and anxiety*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Csikszentmihalyi, M. (1990). *Flow. The psychology of optimal experience*. New York: Harper & Row.
- Dilley, R., & Scraton, S. (2010). Women, climbing and serious leisure. *Leisure Studies*, 29(2), 125-141. doi:10.1080/02614360903401927
- Egan, S., & Stelmack, R. M. (2003). A personality profile of Mount Everest climbers. *Personality and individual differences*, 34(8), 1491-1494. doi:10.1016/S0191-8869(02)00130-7
- Elias, N., & Dunning, E. (1992). *Deporte y ocio en el proceso de civilización*. México: Fondo de Cultura Económica.
- Ewert, A. (1985). Why people climb: The relationship of participant motives and experience level to mountaineering. *Journal of Leisure Research*, 17(3), 241-250.
- Ewert, A. (1994). Playing the edge: Motivation and risk taking in a high-altitude wilderness environment. *Environment and Behavior*, 26, 3-24. doi:10.1177/0013916594261001
- Ewert, A., & Hollenhorst, S. J. (1997). Adventure recreation and its implications for wilderness. *International Journal of Wilderness*, 3(2), 21-26.
- Fave, A., Bassi, M., & Massimini, F. (2003). Quality of Experience and Risk Perception in High-Altitude Rock Climbing. *Journal of Applied Sport Psychology*, 15(1), 82-98. doi:10.1080/10413200305402
- Feher, P., Meyers, M., & Skelly, W. (1998). Psychological profile of rock climbers: State and trait attributes. *Journal of Sport Behavior*, 21(2), 167-180.
- Feixa, C. (1995). L'aventura imaginària. Una visió antropològica de les activitats físiques d'aventura a la natura. *Apunts. Educació Física i Esports* (41), 36-43.
- Fielding, K., Pearce, P. L., & Hughes, K. (1992). Climbing Ayers Rock: Relating motivation, time perception and enjoyment. *Journal of Tourism Studies*, 3(2), 49-57.
- García, M. (2006). *Posmodernidad y deporte: entre la individualización y la masificación. Encuesta hábitos deportivos de los españoles 2005*. Madrid: Consejo Superior de Deportes.
- García, M., Ibáñez, J., & Alvira, F. (2000). *El análisis de la realidad social. Métodos y técnicas de investigación*. Madrid: Alianza Editorial.
- Goma, M. (2004). Sensation Seeking and Participation in Physical Risk Sports. A R. M. Stelmack (Ed.), *On the psychobiology of personality* (pp. 185-199). London: Elsevier. doi:10.1016/B978-008044209-9/50012-9

- Granero, A., & Baena, A. (2010). The search for nature as a way of compensation of the new urban lifestyle. *Journal of Sport and Health Research*, 2(1), 17-25.
- Jack, S. J., & Ronan, K. R. (1998). Sensation seeking among high and low risk sports participants. *Personality and Individual Differences*, 25(6), 1063-1083. doi:10.1016/S0191-8869(98)00081-6
- Kerr, J. (1997). *Motivation and Emotion in Sport: reversal theory*. London: Taylor & Francis.
- Little, D. E. (2002). How do women construct adventure recreation in their lives? *Journal of Adventure Education & Outdoor Learning*, 2(1), 55-69. doi:10.1080/14729670285200161
- Llewellyn, D. J., & Sánchez, X. (2008). Individual differences and risk taking in rock climbing. *Psychology of Sport and Exercise*, 9(4), 413-426. doi:10.1016/j.psychsport.2007.07.003
- McIntyre, N. (1992). Involvement in risk recreation: A comparison of objective and subjective measures of engagement. *Journal of Leisure Research*, 24(1), 64-71.
- Moreno, J. A., Cervelló, E., & González-Cutre, D. (2007). Young athletes' motivational profiles. *Journal of Sports Science and Medicine*, 6(2), 172-179.
- Papaioannou, A., Kourtesopoulou, A., & Konstandakou, B. (2005). Intrinsic motivation and task and ego orientation in athletes of climbing. *Inquiries in Sport & Physical Education*, 3(1), 13-21.
- Pelletier, L. G., Tuson, K. M., Fortier, M. S., Vallerand, R. J., Brière, N. M., & Blais, M. R. (1995). Toward a new measure of intrinsic motivation, extrinsic motivation, and amotivation in sports: The Sport Motivation Scale (SMS). *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 17(1), 35-53.
- Rossi, B., & Cereatti, L. (1993). The sensation seeking in mountain athletes as assessed by Zuckerman's Sensation Seeking Scale. *International Journal of Sport Psychology*, 24(4), 417-431.
- Schrader, M. P., & Wann, D. L. (1999). High-risk recreation: The relationship between participant characteristics and degree of involvement. *Journal of Sport Behavior*, 22(3), 426-441.
- Strelan, P., Mchaffey, S., & Tiggemann, M. (2003). Self-objectification and esteem in young women: The mediating role of reasons for exercise. *Sex Roles*, 48, 89-95. doi:10.1023/A:1022300930307
- Trimpop, R.M., Kerr, J.H., & Kirkady, B. (1998). Comparing personality constructs of risk-taking behavior. *Personality and Individual Differences*, 26(2), 237-254. doi:10.1016/S0191-8869(98)00048-8
- Turner, C., McClure, R., & Pirozzo, S. (2004). Injury and risk-taking behaviour. A systematic review. *Accident Analysis and Prevention*, 36(1), 93-101. doi:10.1016/S0001-4575(02)00131-8
- Young, K. (1997). Women, sport and physicality: Preliminary findings from a Canadian study. *International Review for the Sociology of Sport*, 32(3), 297-305. doi:10.1177/1012690297032003006
- Willig, C. (2008). A phenomenological investigation of the experience of taking part in 'extreme sports'. *Journal of Health Psychology*, 13, 690-702. doi:10.1177/1359105307082459
- Zahariadis, P., Tsorbatzoudis, H., & Alexandris, K. (2006). Self-determination in sport commitment. *Perceptual and Motor Skills*, 102(2), 405-420. doi:10.2466/pms.102.2.405-420